

Jak radzić sobie z groźnymi barszczami

2018-07-26

Jak co roku latem, szczególnie w upalne dni, rośnie zagrożenie ze strony barszczy kaukaskich. Stanowiska tych niebezpiecznych dla środowiska i zdrowia ludzi roślin znajdują się na terenie całej Polski, a ich liczba z roku na rok wzrasta.

Barszcz Sosnowskiego i barszcz Mantegazziego to rośliny inwazyjne pochodzące z rejonu Kaukazu. Są niezwykle trudne do zwalczania, łatwo zajmują nowe tereny i powodują degradację środowiska przyrodniczego, a przy tym są też niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt.

Sok świeżych roślin zawiera furanokumarynę - toksyczną substancję, która pełni funkcję obronną przed organizmami żywiącymi się roślinami. Związek ten pod wpływem promieni słonecznych powoduje poparzenie skóry. Bolesne pęcherze i zaczerwienienia pojawiają się po upływie do 48 godzin po ekspozycji na promieniowanie słoneczne skóry, która miała kontakt z sokiem barszczy. Objawy w postaci zaczerwień, ciemnych plam lub blizn mogą utrzymywać się na skórze przez kilka miesięcy, a czasem nawet lat. W skrajnych przypadkach może dojść do rozległej martwicy skóry, wymagającej interwencji chirurgicznej.

Innymi skutkami kontaktu z tą toksyczną substancją są efekty ogólnoustrojowe: nudności, bóle głowy, wymioty, a nawet urazy oczu. W upalne dni olejki eteryczne mogą parować z powierzchni roślin i unosić się w powietrzu, dlatego do poparzeń i innych groźnych efektów oddziaływania barszczy może dojść nawet bez bezpośredniego kontaktu z tymi roślinami. Na negatywne skutki kontaktu z barszczami narażone są szczególnie osoby cierpiące na alergię.

W Polsce barszcze kaukaskie występują w każdym województwie, a liczba ich stanowisk z roku na rok wzrasta. Rośliny te mają dużą zdolność do regeneracji, są odporne na środki do zwalczania chwastów i bardzo łatwo się rozmnażają. Pojedyncza roślina wytwarza przeciętnie kilkadziesiąt tysięcy nasion, które mają zdolność do kiełkowania nawet przez 5 lat. Wszystko to sprawia, że walka z barszczami jest niezwykle trudna i wymaga systematycznych działań realizowanych przez kilka kolejnych lat.

Badania dotyczące oceny skali inwazji barszczy Sosnowskiego i barszczy Mantegazziego na terenie Polski od wielu lat prowadzi zespół ekspertów, który stworzył serwis internetowy barszcz.edu.pl. Można w nim znaleźć wiele cennych informacji na temat barszczy kaukaskich, ich występowania na terenie Polski czy metod ich zwalczania. Dostępne są tam również formularze umożliwiające zgłaszanie stanowisk tych niebezpiecznych gatunków roślin na terenie Polski.

Na zlecenie Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska Fundacja „Pałacy Problem – Heracleum” wykonała ekspertyzę [„Wytyczne dotyczące zwalczania barszczy Sosnowskiego \(Heracleum sosnowskyi\) i barszczy Mantegazziego \(Heracleum mantegazzianum\) na terenie Polski”](#). Dokument stanowi kompendium wiedzy o biologii tych inwazyjnych gatunków i ich wpływie na środowisko przyrodnicze oraz organizmy żywe, w tym na zdrowie człowieka. W opracowaniu można także znaleźć przegląd metod zwalczania barszczy oraz potencjalne źródła finansowania działań zmierzających do wyeliminowania populacji tych gatunków ze środowiska przyrodniczego.

